

ROTTERDAMSCHER COURANT.

WOENSDAG 24 SEPTEMBER.

Buitenland.

PARIS den 22 september.

Een telegrafisch bericht uit Biarritz meldt, dat de Keizer en de Keizerin eergisteren de stad St. Jean de Luz bezocht hebben en dat de Keizer 2000 francs heeft geschonken voor de armen en 5000 francs tot herstel der kerk.

De *Courrier de Bayonne* van den 19den eindigt eene lange beschrijving van het bezoek van het Vorstelijk paar aan de ruïne van het kasteel van Bidache met het verhaal van de volgende episode: „Te midden van den heldersten hemel verlichtte de opkomende volle maan met hare zachte stralen die eerbiedwaardige met klimop begroeide overblijfselen van vroegeren tijd, toen de Keizerin het verlangen te kennen gaf dat men de fakkels zou uitdooven opdat men het verrukkelijk schouwspel des te beter zou kunnen genieten, en in eene plotselinge opwelling van vrolijkheid en geluk verzocht zij eene gitaar en hief met hare zoete stem eene hymne aan den nacht aan; de stemmen van alle gasten beantwoordden terstond met geestdrift de hare. Op deze liefelijke zangen volgden andere en daarna dansen tot dat het uur van vertrekken daar was.”

— Het schijnt, dat de personen, welke in de laatste dagen alhier zijn gearresteerd, eene zamenzwering tegen het leven des Keizers hadden gevormd, wat bij de terugkomst van Z. M. van Biarritz tot uitvoering zou hebben moeten komen. De zaamgezwoorenen heeft men meendeels in hechtenis kunnen nemen toen zij vergaderd waren.

— De veertienjarige emir *Mansour Ismael*, het aanstaaend opperhoofd der Maronieten van den Libanon, is alhier met zijn gouverneur aangekomen en door de zorg van den Aartsbisschop van Parijs terstond op eene Katholieke school opgenomen.

— Het is thans zoo goed als zeker, dat eene Engelsch-Fransche vloot naar de Napelsche wateren zal stevenen, om koning *Ferdinand II* het misnoegen van Frankrijk en de Engelsen te wettigen over zijne weinige geneigdheid om de raadgevingen der beide Mogendheden op te volgen, en spoedig ziet men eenige ophelderingen deswege in het Fransche Regeringsblad te gemoet. De scheepsmagt, welke voor Napels zal gaan kruisen, is vrij aanzienlijk, te weten acht linijschepen en acht fregatten. Wanneer de leden van het Fransche en Engelsche gezantschap te Napels zich aan boord der bodems zullen hebben begeven, vraagt men wat het eskader verder zal doen, daar het voornemen der geallieerde Mogendheden niet is met geweld tegen den Koning van Napels te werk te gaan? En het antwoord is, dat die scheepsmagt de Engelschen en Franschen te Napels zal moeten beschermen, in geval, ten gevolge van het afbreken der diplomatieke betrekkingen tusschen Napels en de Westersche Mogendheden, eene revolutionnaire beweging in het Koninkrijk der Beide Siciliën mogt uitbarsten; hieruit maakt men op, dat de Kabinetten van Londen en Parijs verwachten dat eene binnenlandsche beweging het gevolg zal wezen van hunne houding tegenover de Napelsche Regering en dat deze zich aldus gevoelt zal zien aan het volksoproer toe te geven. Doch men verzekert, dat in de nota, welke de *Moniteur* zal mededeelen, duidelijk zal worden verklaard, dat niet alleen de geallieerde Mogendheden alle revolutionnaire beweging afkeuren welke mogt ontstaan onder voorwendsel van hunne medehulp, maar zelfs dat zij zoo noodig handelend zouden optreden tegen hen, welke die beweging mogten uitlokken of daaraan deel nemen. Zoo derhalve het Engelsch-Fransche eskader niet moet handelen tegen den Koning van Napels en ook door zijne aanwezigheid geene binnenlandsche beweging moet aanmoedigen, welke Zijne Napelsche Majesteit zou nopen de tot nu toe geweigerde hervormingen toe te staan, begrijpt men niet regt met welk doel het eskader in de Napelsche wateren zal gaan kruisen.

— Het Koninklijk besluit betrekkelijk de nieuwe Spaansche Constitutie, door het officieel dagblad van Madrid medegedeeld, behelst eerst twee artikelen, bij het eerste waarvan de Constitutie van 23 mei 1845 hersteld en in het tweede gezegd wordt hoe, in afwachting van de Cortes, in overeenstemming met de Kroon, beslissen zullen wat voegzaam is te verrigten, gezegde Constitutie door de additionele acte zal worden gewijzigd, welke als integrerend deel der Constitutie zal worden gehandhaafd en uitgevoerd, zoodra het tegenwoordig besluit zal afgekondigd zijn. Daarop volgt die additionele acte, welke uit 16 artikelen bestaat, en waarin, onder anderen, de volgende bepalingen voorkomen: De eerste benoeming van senateurs zal de 140 niet kunnen te boven gaan; is eenmaal dit cijfer bereikt, dan zal de Koning geene senateurs kunnen benoemen, dan gedurende de zittingen der Cortes. De Cortes zullen ten minste gedurende vier maanden des jaars vergaderd moeten zijn. Bijaldien de beide Wetgevende Kamers het over de wet wegens het jaarlijksch budget niet kunnen eens worden, dan zal voor zoodanig jaar het budget van het voorafgaande worden toegepast. De Gedeputeerden zullen, zonder voorafgaande magtiging der Cortes, aan geenerlei regterlijke vervolging kunnen onderworpen worden. Behalve in de bij art. 46 der Constitutie voorziene gevallen, zal de Koning, zonder daartoe bij eene afzonderlijke wet gemachtigd te zijn, geene amnestie kunnen verleenen, noch een domein der Kroon geheel of gedeeltelijk kunnen ver-

vreemden. Noch de Koning, noch iemand zijner onderdanen die tot zijne opvolging kan gerechtigd zijn, mag een huwelijk aangaan, zonder daartoe bij eene afzonderlijke wet te zijn gemachtigd. Er zal een Spaansche wet, wiens oordeel de Koning in de bij de wet voorziene gevallen zal moeten invoeren. De organieke gemeentewet zal den vorm en de voorwaarden bepalen, onder welke de Koning de leden der gemeenteraden en registers zal kunnen verwisselen of ontslaan. De kiezerslijsten voor de afgevaardigden bij de Cortes zullen bestendig zijn, en de bevoegdheid der kiezers aan alle onderzoek en vrije openbare beoordeeling onderworpen. Binnen acht dagen na het openen der Zitting van de Cortes zal de Regering de rekening van het vorige dienstjaar en het budget van uitgaven voor het volgend dienstjaar moeten overleggen. De Regering zal het regt niet hebben om Spaansche onderdanen buiten het Rijk te verdrijven of te verbannen.

Op grond van uit Madrid ontvangen brieven van den 16 dezer deelt het *Journal des Débats* mede, dat de heer *Cantero*, de minister van finantien, aan de Koningin had voorgesteld een wetsontwerp te onderteekenen, waarbij eene aanzienlijke som werd toegestaan voor den aanbouw of het onderhoud der kerkelijke gebouwen, welke som moest worden gevonden uit den verkoop der goederen van de geestelijkheid. De Koningin, die begreep dat in deze wet eene stilzwijgende goedkeuring der desamortisatie-wet lag opgesloten, weigerde te teekenen, waarop eene levendige woordenwisseling volgde, waarbij het de Koningin gelukte den heer *Cantero* zijn ontwerp te laten varen en den maarschalk *O'Donnell*, die reeds van ontslag sprak, aan het bewind te houden, terwijl de Vorstin den heer *Cantero* verzocht, haar een ander middel voor te slaan om in de uitgaven te voorzien, welke de herstelling der kerken zal vorderen. — Gelijk uit een per telegraaf ontvangen bericht gebleken is, is de heer *Cantero* later echter afgetreden, de reden daarvan weet men nog niet.

KEULEN den 22 september.

Het huwelijk van prinses *Louise* van Pruisen met den Groothertog van Baden werd eergisteren avond in de slotkapel te Berlijn gesloten. Tegen halfacht ure traden de Vorstelijke Personen die kapel binnen, werden door de geestelijkheid ontvangen en naar het altaar geleid. De huwelijksinzegening geschiedde door den opperhofprediker dr. *Strausz* en het verwisselen der ringen werd door het gebulder van het geslacht aan de bevolking medegedeeld. Bij den aanvang der plechtigheid hief het domkoor den roosten psalm en bij het eindigen daarvan het „Heilig!” aan. Daarna begaven de Vorstelijke Personen zich naar de Witte Zaal, waar HH. MM. en het hooft Bruidspaar, terwijl zij aan de speeltafels gezeten waren, de gelukwenschingen der aanwezigen ontvingen. Des avonds had in de ridderzaal het souper plaats, terwijl de feestelijkheden van dien dag met een fakkeldans besloten werden.

De luitenant-generaal *von Gerlach*, generaal-adjudant des Konings, vierde dienselfden dag het herinneringsfeest zijner vijfzigjarige militaire dienst, naardien hij den 20 september als vaandrig bij het infanterie-regement *von Arnim* werd aangesteld. De Koning heeft hem de ridderorde van den Rooden Adelaar, eerste klasse, met eikenloof in brillanten, geschonken.

De groothertog *Frederik* van Baden en zijne jeugdige Gemalin zullen, volgens nader gemaakte bepaling, den 24 dezer te Keulen aankomen en aldaar overnachten, terwijl de Koning den nacht te Dusseldorp doorbrengen en den volgenden dag over Keulen naar Aken reizen zal.

— In zoo ver de antwoorden der overige Mogendheden te Berlijn bekend zijn, schijnen zij zich met de zienswijze van Pruisen te vereenigen en eene vreedzame vereffening van het Neufchatelsche vraagstuk te doen voorzietien.

— De Kroonprins van Zweden is gisteren van Kopenhagen te Hamburg aangekomen en zou terstond de reis naar Nederland vervolgen. Te Kopenhagen was hij met veel geestdrift ontvangen.

BRUSSEL den 22 september.

Nadat het internationaal Congres voor het armwezen eerst eergisteren alhier zijne werkzaamheden had geëindigd, werd gisteren avond in het *Hôtel de Suède* alhier eene voorloopige vergadering gehouden van het internationaal Congres voor de hervorming der wetten op de in- en uitgaande regten, welks werkzaamheden niet minder belangrijk beloven te zullen zijn dan die van het pas gesloten Congres. In deze voorloopige bijeenkomst werd het bestuur benoemd, waarin ook drie Nederlanders zitting hebben, te weten de heeren *Ackersdijk* uit Utrecht, *Koenen* uit Amsterdam en *Reepmaker* uit Rotterdam, terwijl de heer *Ch. de Brouckère* het voorzitterschap bekleedt. In deze bijeenkomst deelde de Voorzitter twee vragen mede, welke op het Congres zouden worden behandeld, te weten: 1°, welke zijn de kunstmatige of natuurlijke hinderpalen, welke de uitbreiding der handelsbetrekkingen van het door u vertegenwoordigde Volk in den weg staan? en 2°, welke middelen kunnen worden voorgelagen om deze hinderpalen uit den weg te ruimen?

(Per Telegraaf.)

PARIS den 23 september.

Het Regeringsblad deelt heden een Keizerlijk besluit mede, waarbij het verbod van uitvoer naar het buiten-

land van granen uit Algerië tot den 31 december 1857 wordt verlengd.

— Volgens telegrafisch bericht uit Madrid van gisteren behelst het officieel dagblad veelvuldige veranderingen onder de hooge beamten van Spanje, wat een gevolg was van de optreding van den heer *Salaverria* als minister van dat departement.

MARSEILLE den 22 september.

De *Sinai* is alhier aangekomen met berichten uit Konstantinopel van den 15 dezer. Het eskader van den admiraal *Lyons* had per telegraaf bevel ontvangen de wateren van den Bosphorus niet te verlaten, wegens de zaken van Bolgrad en het Slangeneiland. Weldra zouden eenige Fransche bodems aankomen. Oostenrijk bleef om dezelfde reden in de Vorstendommen. — Een deel der Keizerlijke garde had zich naar Herzegowina ingescheept. De Porte had verklaard hare regten door Montenegro te willen doen eerbiedigen, dat een integrerend deel van het Ottomannische Rijk uitmaakt. — Het *Journal de Constantinople* sprak van eene ernstige botsing, welke te Trebizonde zou hebben plaats gehad; acht Turksche schippers zouden de Russische vlag van een koopvaardij-schip hebben afgerukt en de matrozen in zee geworpen hebben. De Russische consul eischt de afzetting van den haven-kapitein, eene strenge straf voor de misdadigers en eene schadeloosstelling. De Divan deed de zaak onderzoeken.

WEENEN den 22 september.

De Weener Bank heeft heden haar disconto weder op 5 per cent gebragt, wat ter Beurs eene algemeene daling te weeg bragt, behalve voor de actien der Bank, welke tot 1090 stegen.

Binnenland.

's GRAVENHAGE den 22 september.

Bij Koninklijk besluit is goedgevonden: 1°, op hun verzoek eervol ontslag te verleenen aan *B. van der Mandele*, uit de betrekking van heemraad in het polderdistrict Culenburg, prov. Gelderland; aan jhr. *mr. J. C. Martens van Sevenhoven*, uit de betrekking van hoogheemraad 's Lands en grootwaterschap van Woerden, prov. Zuidholland en Utrecht; aan *W. H. J. Cambier van Nooten*, uit de betrekking van hoogheemraad van den Zuid-IJsel, prov. Utrecht, en aan *N. Hellingman* en *C. Wagmakers* uit de betrekking van heemraad, den eerste van den Gesterpolder sectie *A*, en den laatste van den Stroeerpolder sectie *B*, op Wieringen, prov. Noordholland; 2°, in te trekken het besluit van den 19 juli 11. voor zoo veel betreft de benoeming van *J. A. Moww* tot dijkgraaf van den Arkenbeenschen polder, prov. Gelderland; 3°, te benoemen tot heemraad van den Rozendaalschen en Steenbergischen vliet, prov. Noordbrabant, *J. Clarijs*; tot dijkgraaf van den Sabina-Henrica-polder, prov. Noordbrabant, *J. D. L. baron van Slingelandt*; tot dijkgraaf van den Arkenbeenschen polder, prov. Gelderland, *K. van Aller*; tot heemraad van den Anna-Paulowna-polder, prov. Noordholland, *mr. D. A. Camerling Helmolt*; tot heemraad van den Gesterpolder, sectie *A*, op Wieringen, prov. Noordholland, *W. de Jongh*; tot heemraad van den Stroeerpolder, sectie *B*, op Wieringen, prov. Noordholland, *S. Snooy*; tot gecommiteerde van den binnenpolder het bedijkte Rondebreek, prov. Overijssel, *G. F. Pals*; tot zijlvesten in de directie van het Oterdummer zijlvest, voor het district Oterdum *S. S. Nijhoff*, en voor het district Heveskes *J. A. de Boer*.

— Het *Staatsblad* n. 87 bevat een Koninklijk besluit van 12 dezer, houdende goedkeuring der statuten van de te 's Hage gevestigde vereeniging tot daarstelling van een geneeskundig gesticht voor minderjarige idioten in Nederland, en mitsdien erkenning van die vereeniging als regtspersoon.

— Door den Minister van Justitie is, onder dagteekening van den 13 dezer, de navolgende circulaire gerigt aan de heeren procureurs-generaal bij de provinciale gerechtshoven:

„Tot de onderwerpen, die mijne bijzondere aandacht vereischen en tot zich trekken, behooren de belangen van het notaris-ambt en de achtbaarheid zoowel der aanwezige notarissen, als van hen die eenmaal tot het ambt van notaris wenschen geroepen te worden. Het is eene bekende zaak, dat de belangen van het notaris-ambt op aanmerkelijke wijze plegen benadeeld te worden door de inmenging van onbevoegde personen, bepaaldelijk van candidaat-notarissen, in verrigtingen, die tot den eigenaardigen, ja, in sommige opzichten, bij uitsluiting tot den wettigen werkring van het notaris-ambt te brengen zijn. Niet alleen dat deze stand van zaken de belangen van het notaris-ambt benadeelt, maar hij is niet minder schadelijk uit het oogpunt van openbare orde en van het geldelijk belang van 's Rijks schatkist. Met name veroorzaakt de inmenging van onbevoegden, en niet zelden onkundigen tevens, in het overdragen bij verkoop als anderszins van onroerende goederen op onregelmatige, soms onwettige wijze, eene onzekerheid in den eigendom en de aanwijzing van de kadastrale indeeling der percelen, welke in de toekomst voor de koopers en andere regtverkrijgenden de meest noodlottige gevolgen kan na zich slepen. Daartegen en tegen alle verdere misbruiken, die de belangen van het notaris-ambt en, wat meer zegt,

van de maatschappij in het algemeen te dezen opzichte in gevaar brengen, te waken, is van publieke orde en van publiek belang. Aan het bestaande kwaad geheel en al den bodem in te slaan, ligt, immers voor 's hands, niet onder het bereik der Regering. Zij acht het echter nan haren pligt, door tusschenkomst van u ed. gr. achtb., openlijk hare afkeuring uit te spreken ten aanzien van die candidaat-notarissen, welke, als zaakwaarnemers optredende, zich mengen in eenen werkkring, die niet de hunne is, en zich overgeven aan meer of minder verkeerde praktijken, die hun tot oneer en der maatschappij tot groot nadeel zijn of kunnen worden. Ik verzoek u ed. gr. achtb. bij de voordragten ter benoeming tot het notaris-ambt de aandacht der Regering voortdurend te willen blijven vestigen op die candidaat-notarissen, welke, door zedelijkheid en bekwaamheid uitmuntende, de noodige waarborgen opleveren van eenmaal een sieraad te zullen zijn van den zoo achtenswaardigen stand van notaris. Ik verzoek u ed. gr. achtb. niet minder ernstig de Regering steeds en nauwkeurig bij uwe voordragten bekend te maken met al die candidaat-notarissen, welke als zaakwaarnemers plegen werkzaam te zijn. De Regering wenscht aldus gevrijwaard te worden tegen het doen van voordragten aan Zijne Majesteit den Koning, welke de strekking zouden kunnen hebben om tot het notaris-ambt te roepen personen, welke vroeger handelingen geen genoegzamen waarborg opleveren voor eene uitoefening der notariële praktijk op zoodanige wijze, als het openbaar belang en de eer van den stand van notaris vorderen. Een ander punt, waarop ik de aandacht van u ed. gr. achtb. meen te moeten vestigen, betreft het examen, dat de wet van 9 juli 1842 (Staatsblad n.º 20) vordert om benoemd te kunnen worden tot notaris. Het is er verre af, dat ik zou durven beweren, dat niet met gemoedelijke nauwgezetheid de afneming van bedoeld examen zou plaats hebben. Ik mag echter niet nalaten, bij deze gelegenheid te herinneren aan het groot gewicht van dit examen, en de hoogst nadeelige gevolgen, die voor de ingezetenen des Lands en zelfs ook voor hen die zich aan het examen onderwerpen, kunnen voortvloeijen in de toekomst uit eene te groote gemakkelijheid bij dat examen, of in de uitreiking van het getuigschrift in art. 16 der wet omschreven. Ik moet u ed. gr. achtb. daarom verzoeken uwerzijds zoo veel mogelijk te willen bevorderen de grondigheid van de te houden examens, zoo wat het praktische als theoretische deel aangaat. Het getal candidaat-notarissen is te groot, dan dat niet een ieder zou behooren te worden afgewezen, welke niet, gelijk art. 16 der wet zich uitdrukt, al de kundigheden bezit, die in eenen notaris worden gevorderd. Een derde punt, waaromtrent ik uwer ed. gr. achtb. medewerking moet inroepen, betreft de zorg voor de achtbaarheid van den stand der notarissen zelve. Het toezigt over de notarissen, in art. 50 en volgg. der wet van 9 juli 1842 (Staatsblad n.º 20) voorgeschreven, wordt, men mag het zich niet ontveinen, in vele arrondissementen met weinig verkracht uitoefend. Men meent aldus het openbaar karakter van den notaris te sparen, en men doet juist het tegendeel. Menigmaal zou eene eerste, ernstige waarschuwing of berisping, door de arrondissementen regtbank in raadkamer gegeven, voldoende geweest zijn den aanvankelijk op het dwaalspoor geraakten notaris voor verdere verwaarloozing van de waardigheid zijns karakters of van zijne ambtsbezigheden, of voor verdere verkeerdheden te bewaren. In plaats van een nauwkeurig en, met de wet in de hand, streng toezigt over het personeel der notarissen te houden, wordt veelal voor eerste, ja soms voor herhaalde misslagen, het oog gesloten, om later, wanneer veelal het geschikte tijdstip reeds voorbij is, nog maatregelen te nemen, voor zóover de wet, die op dit punt, waar het grove verkeerdheden of misslagen geldt, te wenschen overlaat, die nog mogelijk maakt. Het is niet aldus dat de achtbaarheid van het notaris-ambt gehouden wordt op de hoogte waarop het verdient te staan, bij vele notarissen werkelijk zich bevindt, en bij allen staan moest. Ik verzoek u ed. gr. achtb. daarom de officieren van justitie binnen uwe provincie op dit punt opmerkzaam te maken, opdat zij het hoog belang van een goed en oordeelkundig toezigt ingevolge de wet over heeren notarissen niet voorbijzien, en waar dit pas geeft, den regter voor oogen houden. Ik vleijs mij, dat door de opvolging der hier voren ontwikkelde denkbeelden veel goeds zal kunnen te weeg gebragt worden, en aldus eenigermate nadeelen zullen worden gekeerd, die onmiskenbaar zijn, en dagelijks toenemen."

— Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is ontvangen, van den Minister van Kolonien, eene assignatie op de Nederlandsche Bank, groot f 4.333.95½, zijnde het bedrag van nadere inzamelingen ten behoeve der slagoffers van den watersnood van 1855 in het Vaderland, en wel op Java van f 3,737.41½ en de buitenbezittingen van f 596.54.

— Op aanstaanden donderdag den 25 dezer zal de gewone audientie van den Minister van Finantien geen plaats hebben.

Staten-Generaal.

Het slot der redevoering, welke de Minister van Finantien in de zitting der Tweede Kamer van heden hield bij de indiening der Staatsbegroting voor 1857 en van welke redevoering reeds een overzicht werd medegedeeld, luidde woordelijk dus:

"Ten slotte rust nu nog op mij de taak, even als in vorige jaren, nog eenige mededeelingen te doen betreffende onze scheepvaart, handel en scheepsbouw. De scheepvaart heeft in het jaar 1855 bevredigende uitkomsten geleverd. Dit zal vooral in het oog vallen, wanneer men in aanmerking neemt dat de oorlogstoestand van Europa in dat jaar de vaart van en op de Russische havens in de Witte-, Oost- en Zwarte zeeën om zoo te zeggen geheel gestremd had, terwijl die vaart vroeger een aanzienlijk deel aan de in- en uitklaringen hier te Lande gewoon was bij te brengen. Immers klaarden van de Russische havens in 1855 hier te Lande niet meer in dan 10 schepen, metende slechts 1868 ton, terwijl die inklaringen twee jaren vroeger 898 schepen, metende 132,797 ton, bedroegen. Naar de Russische havens klaarden in 1855 uit Nederland slechts 7 schepen, metende 1171 ton, uit, tegen 492 schepen, met 75,894 ton, in 1853. Niettegenstaande deze stremming der vaart op de Russische havens zijn in 1855 in Nederland evenwel 660 geladen schepen, metende 149,415 ton, meer ingeklaard dan in 1854. In deze vermeerdering bedroeg het aandeel

der Nederlandsche vlag 174 schepen, metende 23,188 ton. De inklaringen in ballast telden in 1855 in het geheel vijf schepen, metende 8589 ton, minder dan in 1854, terwijl de inklaring van ballastschepen onder Nederlandsche vlag bij vergelijking met 1854 eene geringe vermeerdering van 22 schepen en van 884 tonnen verkreeg. Het getal der uitgeklaarde geladene schepen is in 1855 eenigzins achteruitgegaan. In het geheel bedroeg het 291 schepen en 12,662 tonnen minder dan in 1854. Onder Nederlandsche vlag was het getal der minder uitgeklaarde geladen schepen 47, metende 20,602 ton. Het aantal der in ballast uitgeklaarde schepen overtrof in het geheel in 1855 dat van 1854 met 912 schepen en 173,648 ton, waarvan onder Nederlandsche vlag 184 schepen, met 24,550 ton. De vrachtaart tusschen vreemde havens, door Nederlandsche schepen uitgeoefend, heeft volgens de opgaven van de Nederlandsche consulaire agenten in 1855, vergeleken met 1854, niettegenstaande de sluiting der Russische havens, meerdere uitbreiding ontvangen, want de tonnen-inhoud der geladen schepen voor die vrachtaart in 1855 gebezigd is 6479 ton hooger dan in 1854. Het getal der geladen schepen was in die vaart in 1855 wel is waar 127 schepen minder, maar volgens den tonnen-inhoud der gebezigde schepen is derhalve de vervoerde hoeveelheid goederen in 1855 grooter geweest dan in 1854. Het getal der ballastschepen in die vrachtaart was met 658, metende 89,124 ton, afgenomen. — Ook het goederenverkeer is in 1855 niet ongunstig geweest, niettegenstaande in dat jaar ook de invoer hier te Lande uit de Russische havens, die in 1853 bijna 18 miljoen gulden bedroeg, in 1855 slechts 2½ ton gouds belopen heeft, en terwijl de uitvoer uit Nederland naar Rusland in 1855 slechts f 2011 tegen eene waarde van bijna 4 miljoen gulden in 1853 heeft bedragen. Desniettemin is in vergelijking met 1854 de algemeene uitvoer van 1855 vermeerderd met f 5,272,277; de invoer tot verbruik met f 5,334,362, en de uitvoer uit het vrije verkeer met f 23,659,227. Alleen de algemeene invoer en de doorvoer zijn verminderd, respectivelijk met f 13,830,456 en met f 18,386,950. Bij de vermindering van den algemeenen invoer valt op te merken, dat in 1855 bijna 15 miljoen minder aan goud in staven en baren is ingevoerd dan in 1854. Bij de vermindering van den doorvoer mag niet uit het oog verloren worden, dat in 1855, nog steeds ten gevolge van de tijdelijke vermindering van de invoerregten op de granen, de ten doorvoer bestemde granen ten uitvoer zijn aangegeven en daardoor niet meer onder de doorgevoerde goederen voorkwamen. Hetzelfde geldt ook omtrent die artikelen van doorvoer, welke bij de wet van 1 september 1854 (Staatsblad n.º 126) van invoerregten geheel zijn vrijgesteld. De opbrengst der in- en uitgaande regten bleef in 1855 ongeveer twee ton gouds beneden die van 1854, gedeeltelijk toe te schrijven aan de hooge prijzen van de meeste levensbehoefden, waardoor op het verbruik van andere voorwerpen een nadeelige invloed werd uitgeoefend, en gedeeltelijk ook nog aan de vrijstelling en verlagings van regten voor sommige artikelen door de zoo even genoemde wet van 1 september 1854 vastgesteld. — In 1855 zijn 178 nieuwe schepen, merende 49,512 ton, in de vaart gekomen. Ofschoon hun getal 42 minder is dan in het vorige jaar, is hun tonnen-inhoud slechts 3195 ton lager. Onder de nieuwe in de vaart gekomen schepen waren 27 buiten 's Lands gebouwde, metende 4422 ton, dat is 6 schepen met 804 ton meer dan in 1854. Terwijl alzoo de scheepsbouw hier te Lande in 1855 minder dan in 1854 had opgeleverd, is in de eerste 8 maanden van het loopende jaar, bij vergelijking met hetzelfde tijdvak van 1855, weder aanmerkelijke vermeerdering te bespeuren. In die 8 maanden van 1856 zijn reeds 165 nieuwe schepen, metende 36,184 ton, in de vaart gebragt, waarvan 17 buiten 's Lands gebouwde, metende 3935 ton. In 1855 was hun getal voor de eerste 8 maanden slechts 130, metende 34,113 ton, en het verschil derhalve 35 schepen met 2071 ton voor 1856 meer.

"Mogt ik dit jaar iets meer van uwe aandacht hebben gevegd dan vorige jaren, het gewigt van het onderwerp strekt mij tot waarborg, dat gij het zult billijken wanneer ik aan uwe belangstelling niet heb getwijfeld. Moge de onmisbare zegen des Allerhoogsten rusten op de beraadslagingen over de aangeboden begrotingen en over de menigvuldige wetten die haar zullen vergezellen en volgen, en daardoor leiden tot het waarachtige heil des Lands!"

Bij de Tweede Kamer is ingekomen het volgend adres: "Krachtens het bestek van aanbesteding voor de versmelting en levering van 3 miljoen ponden Oostindische duiten van den 15 maart 1855 hadden de aannemers, de heeren van Vlissingen en Comp. te Amsterdam, thans minstens 1,200,000 ponden moeten geleverd hebben. Deze hoeveelheid bepaalde zich echter, tot voor weinige dagen, slechts tot ongeveer 106,000 ponden, hetgeen geene bevreesing kan verwekken, daar het van algemeene bekendheid is, dat de Nederlandsche pletterij niet in staat is aan de eischen, bij gezegd bestek voorschreven, te voldoen. De ondergeteekenden, koperfabrikanten, achten zich verplicht, Uwe vergadering te herinneren, dat de firma L. J. Enthoven en Comp. reeds daags na de aanbesteding den toenmaligen Minister van Kolonien heeft gewezen op de onnoemelijke bezwaren, welke aan de vestiging en het in werking brengen van zoodanige fabriek verbonden zijn. Sedert verlieten er ongeveer 19 maanden en de ondervinding heeft die voorspelling bevestigd. Bij herhaling stelden de ondergeteekenden hunne werkplaatsen ter dienste van het Departement van Kolonien, doch hunne aanbiedingen mochten geen ingang vinden. De wet tot regeling van het muntwezen in Nederlands Indië blijft dus onuitgevoerd, niet bij gebrek aan de noodige hulpmiddelen, maar alleen omdat aan de voorwaarden van het bestek van aanbesteding en met name aan de slotbepaling van art. 8, waardoor de tegenwoordige aanneming reeds sedert lang regters vervallen is, geen gevolg wordt gegeven. De Nederlandsche pletterij blijft achterlijk in hare leveringen, terwijl de fabrieken der ondergeteekenden en een groot aantal behoeftigen naar arbeid hunkeren. Het bijzonder belang der ondergeteekenden is voorzeker bij deze zaak betrokken, maar veel grooter en aanzienlijker zijn de belangen van den Staat aan deze aangelegenheid verbonden. Het Rijk toch heeft, door de niet-naleving der bedoelde overeenkomst, een uitgestrekt nadeel geleden en lijdt dit nog dagelijks, zoodat de ondergeteekenden hierin een voldoende grond meenen te mogen vinden, om U te verzoeken zoodanige maatregelen te nemen, als waar-

door de uitvoering en opvolging der wet op het Nederlandsch Indisch muntwezen worden verzekerd.

's Hage 18 september 1856. L. J. ENTHOVEN & COMP.
Utrecht 18 september 1856. H. DE HEUS & ZON.
Klarenbeek, bij Voorst, 18 september 1856. B. W. KREPEL & ZON."

's GRAVENHAGE den 23 september.

De Koning heeft gisteren avond Z. K. H. den Prins van Oranje bij Hoogstdezelfs aankomst aan het paleis verwelkomd en aan hem de versierselen van het grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw overhandigd, terwijl ook de uniform als luitenant-kolonel bij het regiment grenadiers en jagers in gereedheid was. Ook bevestigde Z. M. den luitenant-kolonel, jhr. de Casembroot, gouverneur van Z. K. H., met het kommandeurskruis der orde van de Eikenkroon.

— Bij Zr. Ms. besluiten van 21 dezer is, op hun daartoe gedaan verzoek, met den 1 oktober aanstaande eervol ontslag verleend: aan mr. L. J. van Maanen, uit zijne betrekking van raadsheer in het provinciaal gerechtshof in Zeeland, en aan mr. P. Alvarez van Diggelen, uit zijne betrekking van griffier bij het kantongerecht te Heinkenszand.

— Heden middag heeft er eene vergadering van den Ministerraad plaats gehad, die ten twee ure is aangevangen en tot vijf ure geduurd heeft.

— Volgens berigt van den Minister van Finantien, worden meermalen de aanstellingen tot gemeente-ambten en bedieningen, in strijd met de bepaling van art. 11 der wet van den 16 juni 1832 (Staatsblad n.º 29), aan de registratie onttrokken. Ofschoon de Staatsraad Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland vermeent het daarvoor te mogen houden, dat zoodanige handelingen in dit gewest niet bestaan, heeft hij niettemin vermeend de voormelde wettelijke bepaling onder de aandacht der gemeentebesturen te moeten brengen; met aanbeveling om, indien de bedoelde afwijking der wet hier of daar mogt zijn of worden begaan, zich daarvan zorgvuldig te onthouden, en om van alle benoemingen tot bezoldigde gemeente-ambten en bedieningen, en van besluiten, waarbij vermeerdering van bezoldiging wordt verleend, behoorlijk extracten te doen opmaken en die stukken, vóór de uitreiking aan de belanghebbenden, te doen registreren.

— De Minister van Marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat twee bijzonder kennelijke baken-voorwerpen zijn geplaatst langs de buitengronden van de Texelsche zeegeaten, genaamd de Haaks, als: 1º, eene groote ankerboeivormige ton, op omstreeks 6 kabellengten buiten die gronden, geveerd met roode en witte horizontale banden, aan den top geschilderd het woord Z. Haaks, met gele letters; daarenboven voorzien met een geheel ronden, rood geveerd bol, in de navolgende peilingen: de kapen van den Zanddijk in elkander; de toren van den Hoorn (op Texel) tusschen den Heuvel en het Jonge-Pietersduin, in 11 vadem of 19 Ned. el diepte, bij laag water; 2º, eene gelijksoortige ton, omstreeks 3 kabellengten buiten die gronden, op 1½ Duitsche mijl in het N. O. ten N. van eerstgemelde, geveerd met zwarte horizontale verkeerde strepen, aan den top geschilderd het woord N. Haaks, met gele letters; daarenboven voorzien met een geheel ronden, zwart geveerd bol, in de navolgende peilingen: de toren van den Hoorn (op Texel) in het slag; de kaap Ruigebeen in den molen van Huisduinen, in 10 vadem of 17 Ned. el diepte bij laag water. Deze tonnen drijven genoegzaam regtsandig, zijn met de bollen 4 Ned. ellen boven den waterspiegel verheven en kunnen bij gewone luchtgesteldheid op ruim eene Duitsche mijl afstand gezien worden. De kompasstreken zijn miswijzend.

Nog heeft gemelde Minister ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat het kustlicht op Schokland des ochtends van den 23 dezer gebluscht en met den avond van dien dag tijdelijk door een hulplicht vervangen zal worden.

— De gewone audientie van den Minister van Kolonien zal den 24 dezer geen plaats hebben.

— Heden morgen hebben zich de troepen uit de residentie en die van Leyden en Delft weder in de Maliebaan vereenigd, van waar zij naar de vlakte van Waalsdorp zijn gemarcheerd, ten einde daar groote manoeuvres in het vuur uit te voeren, onder kommando van den koloniel-kommandant Scheltus, van het regiment grenadiers en jagers. Vele ingezetenen begaven zich derwaarts, om ooggetuigen te zijn van de uit te voeren manoeuvres.

— De weleerw. heer J. A. Schuurman van Kampen, heeft het beroep naar de Evangelisch Luthersche gemeente te 's Gravenhage aangenomen.

— Sedert den 15 tot en met den 20 dezer zijn te Scheveningen aangebragt: door de vrouw Lena, stuurman H. Knoester, reederes mej. de wed. J. Bul, 36,000 stuks steurharing, hoogste prijs f 43, laagste prijs f 22 de duizend; door de Arnoldina Maria, st. L. Spaans, reeder de heer A. E. Maas, 51,600 st. steurharing, h. pr. f 37, l. pr. f 30.50; door Helena Wilhelmina, st. L. van der Zwan, reederes de heeren H. H. C. den Dulk en M. van der Toorn, 49,000 st., h. pr. f 39.25, l. pr. f 37; door de Jacoba Carolina, st. C. de Jong, reeder de heer T. de Jager Gz., 50,000 st., h. pr. f 38, l. pr. f 32; door Castor & Pollux, st. M. Keus, reeder de heer R. van Bueren, 34,000 st., h. pr. f 38, l. pr. f 31; door de Noordstar, st. A. Keus, reeder de heer A. E. Maas, 82,000 st. en 2 ton pekelharing, h. pr. f 29, l. pr. f 26, pekelh. f 25 de ton; door de Jonge Abraham, st. M. de Ruiter, reeder de heer G. Hoogenraad, 32,000 st. steurh., h. pr. f 28, l. pr. f 27; door de Nijverheid, st. Wt. Korving, reeders de gebr. J. en P. de Mos, 44,000 st. steurharing, h. pr. f 31, l. pr. f 28; door Martijntje Mos, st. P. Mos, reeder de heer A. Mos, 33,000 st., h. pr. f 30, l. pr. f 29, en door de Jonge Immeje, st. C. Westerduin, reeder de heer J. Vrolijk, 37,000 st., h. pr. f 32, l. pr. f 29.

Staten-Generaal.

TWEDE KAMER. — Zitting van dinsdag 23 september. De Voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een ontwerp van wet tot vermindering van het zegelrecht op certificaten der nationale schuld en op bewijzen van aandeel in vreemde geldleeningen. — Drukken, ronddelen en verzending naar de afdeelingen.

Een ingekomen adres van den heer Rap, betrekkelijk het erlangen van den doctorsgraad, wordt verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

Het ontwerp-adres in antwoord op de Troonrede is, naar aanleiding der in de afdeelingen gemaakte aanmerkingen, gewijzigd. — Het adres zal worden gedrukt en rondgedeeld; het luidt als volgt:

„SIRE!
1. De Tweede Kamer der Staten Generaal vernam met genoegen van Uwe Majesteit dat onze betrekkingen met het buitenland, ook na het gezegend herstel des vredes van welwillendheid en goede gezindheid blijven getuigen.
2. Zij verheugt zich in de verzekering, dat zee- en landmagt beide met eere aan hare roeping voldoen, en waardeert de zorg van Uwe Majesteit voor de verbetering van het materieel der marine. Zij vertrouwt tevens dat met het ophouden van den oorlog de noodzakelijkheid van buitengewone uitgaven voor het leger is vervallen.
3. Het wekt in hooge mate onze belangstelling, van Uwe Majesteit te vernemen, dat onze bezittingen in andere werelddelen over het algemeen eene gewenschte rust genieten, en dat daar zoowel zedelijke als stoffelijke ontwikkeling en vooruitgang zichtbaar zijn. Wij betreuren de rampen, waardoor een deel dier bezittingen werd geteisterd, en wenschen dat de gevolgen zoo veel mogelijk worden gelengd. Uwe Majesteit zal ons bereid vinden mede te werken tot hetgeen mogt worden gevorderd om de slavernij in onze Westindische kolonien zoo spoedig mogelijk te doen ophouden. Het zal ons aangenaam zijn, mededeeling te erlangen van de maatregelen, genomen om den tegenwoordigen toestand der slaven aldaar te verbeteren.
4. Wij hadden gewenscht dat de pogingen van Uwer Majesteits Regering reeds nu tot een vrij handelsverkeer met het Rijk van Japan mogten hebben geleid, en vernemen met genoegen, dat de hoop niet is vervlogen om daartoe te geraken.
5. Bemoedigend zijn de mededeelingen van Uwe Majesteit ontvangen aangaande de inwendige gesteldheid des Vaderlands. Wij gelooven met U, Sire! dat tot bestendiging der welvaart, die wij genieten, eene uitbreiding der middelen van versnelde gemeenschap wordt vereischt. Het zal ons aangenaam zijn kennis te nemen van de onderwerpen die daartoe worden gevormd en aan die ondernemingen medewerking te verlenen voor zooverre het mogt blijken, dat de eisch van het algemeen belang ondersteuning van Staatswege wettigt.
Wij zouden het echter betreuren, indien bij de gunstige gesteldheid der schatkist het verlenen van ondersteuning aan bijzondere ondernemingen, alsmede de voortgezette delging van schuld, geene ruimte overlieten tot verdere vermindering van de lasten der Natie.
6. Door Uwe Majesteit wordt ons het uitzigt geopend op de voordragt van verschillende wetsontwerpen van het uiterste gewigt, tot welke naauwgezet onderzoek wij ons gaarne bereid verklaren. Daaronder is er een, dat op het lager onderwijs, waarvan de indiening, naar onze overtuiging, thans geen verder uitstel gedooft. Het gevoelen der Kamer over dit gewigtig onderwerp is bekend. Het staat uitgedrukt in het verslag onzer overweging van het vroeger ingediend wetsontwerp, hetwelk door de geheel onverwachte sluiting der vorige Zitting, met vele andere, onafgedaan gebleven is. Wij zijn met Uwe Majesteit overtuigd, dat al wat tot het gebied des gewetens behoort ongeschonden moet blijven, en wenschen dat dit doel kan worden bereikt door stipte inachtneming van de voorschriften der Grondwet, die, door gelijkstelling der gezindheden en door de uitdrukkelijke bepaling dat bij de inrigting van het openbaar onderwijs ieders godsdienstige begrippen moeten worden geëerbiedigd, elk denkbeeld van gewetensdwang ten eenen male afsnijdt.
7. De blijken van liefde, Sire! aan Uwe Majesteit en Haar Huis zoo dikwerf en nog onlangs betoond, en de eendragt door Uwe Majesteit op zoo hoogen prijs gesteld, gaan ook ons, vertegenwoordigers der Natie, in hooge mate ter harte. Ook wij wenschen tweespalt en verdeeldheid voortdurend van den Vaderlandschen bodem te weren en deelen in de zucht van Uwe Majesteit om de zedelijke kracht en de stoffelijke welvaart des volks door de bevordering van al wat goed en regt is te verhoogen. Met vasthouding aan de Grondwet, dat plechtanker van den Staat, kan die eendragtige samenwerking, door Uwe Majesteit zoo zeer gewenscht, onder den Goddelijken zegen rijke vruchten dragen.”

Op voorstel des Voorzitters wordt besloten de beaardslagingen over dit ontwerp-adres te doen plaats hebben op morgen, woensdag, ten 11 ure.
De commissie, belast met het houden eener enquête nopens den tol op het Zwolsche Diep, is met haar verslag gereed, hetwelk zal worden gedrukt en rondgedeeld.
Wijders wordt op voorstel des Voorzitters, besloten dat de in de vorige Zitting benoemde commissien, tot onderzoek van verschillende voorstellen of Regeringsverzoeken, hare taak zullen hervatten.
De zitting wordt daarna gescheiden.

ROTTERDAM den 23 september.
Het is ons aangenaam te kunnen mededeelen, dat op de onlangs gehouden Bloemen-Tentoonstelling te Dordrecht door den heer J. J. Vroom, bloemist op Flora Nobilissima te Kralingen, behaald zijn drie zilveren medailles, en wel: 1°, voor twintig sierlijk bloeiende en niet bloeiende gewassen; 2°, voor enkel bloeiende planten, en 3°, voor eene partij geheel nieuwe sierplanten.

Van het Kralingsche veer wordt gemeld dat, doordien er bijna geen zalm zich meer vertoonde, de zegenvisserijen hunne werkzaamheden gestaakt hebben; de laatste twee zalmen daarvan werden li. zaterdag aldaar ter markt aangebracht en voor hooge prijzen afgemijnd. De vangst heeft zich dit jaar bijzonder gunstig onderscheiden en de prijzen hebben zich door toenemende verzendingen naar het buitenland goed staande gehouden.

Ten gevolge van de benoeming van jonk. mr. F. L. H. J. Bosch van Drakestein tot raadsheer in het provinciaal gerechtshof van Noordholland, houdt die heer, ingevolge art. 91, laatste zinsnede, der Grondwet, op, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal te zijn, maar is hij dadelijk daartoe weder verkiesbaar. Ingevolge art. 89 van de kieswet moeten de Provinciale Staten van Noordholland binnen 30 dagen buitengewoon bijeenkomen om in de ontstane vacature te voorzien.

Li. vrijdag ontstond brand te Wadwai, bij Hoorn, bij eenen wagenmaker. De vlammen verspreidden zich zoo snel dat aan geen blusschen te denken was en binnen zeer korten tijd lagen huis en werkplaats met den voor-

raad hout en gereed gemaakte rijtuigen in de asch; niets kon van de meubelen gered worden, dan alleen eenige kleinodiën der vrouw. Men vermoedt dat eenig vuur onder de krullen geraakt en dat hierdoor dit ongeluk veroorzaakt is.

— Gisteren zijn te Utrecht ter markt gebracht 464 paarden. Naar beste paarden was veel vraag door buitenlandsche kooplieden, en werden daarvoor hooge prijzen besteed.

— Zr. Ms. stoomschip MERAPI zal spoedig weder van het Nieuwe Diep naar Hellevoetsluis stoomen om den 1sten der volgende maand naar deszelfs bestemming Oostindië te vertrekken.

— Van het Nieuwe Diep wordt den 22 dezer aan de U. C. geschreven: „Naar men verneemt heeft Z. K. H. de Prins van Oranje aan de mindere manschappen van Zr. Ms. stoomschip MERAPI eene aanzienlijke som in geld doen uitdeelen, als bewijs van zijne hooge tevredenheid over de equipage gedurende de reis. — Z. K. H. heeft van Schotland medegebracht vijf zeer kleine fraaije paardjes, een waarvan niet grooter is dan een groote hond. — De ératmajor van de MERAPI is zamengesteld als volgt: kapitein, ter zee J. D. Wolterbeek, kommandant; luitenant ter zee 2de kl. jonkh. W. F. van Spengler, jonkh. M. Bowier, P. ten Bosch en J. Spanjaard; officier van administratie 2de klasse C. Tromp, klerk H. L. Pisuise; officieren van gezondheid 2de kl. S. M. Lansberg en B. Carsten; officier-machinist A. Sol.”

— Li. zaterdag nacht is in de Roomsche Katholieke kerk te Rijsbergen diefstal gepleegd; de dief heeft, na aan de noordzijde acht glasruiten uitgesneden te hebben en binnen geklommen te zijn, zich van al de gelden, welke zich in het offerblok bevonden, meester gemaakt; men heeft den schuldigen nog niet kunnen ontdekken.

— Men verneemt dat aan de heeren van Esch en Co. te Zwolle, als de minste inschrijvers, de leening is toegewezen van de som van f 40,000, volgens het door den Raad dier stad vastgestelde plan van geldleening, en zulks tegen eene rente van 4½ per cent in het jaar en tegen eene provisie van ½ per cent.

— De waterhoogte te Arnhem was den 22 dezer 1,39 el. De Rijnhoogte te Keulen was den 22 dezer 7 voet 5 duim Keulsch peil (7 voet 4 duim Rijnlandsch).

— Volgens een bericht van Zr. Ms. Minister-Resident in Beijeren, heeft de Regering van dat Rijk thans ook, even als die van Hannover en Baden, de tijdelijke opheffing van de regten op den invoer van granen, meel, peulvruchten, gort enz. verlengd tot op 31 december aanstaande.

Het bestuur der Diakonessen-Inrigting te Kaiserswerth aan den Rijn deed onlangs, op aanzoek der zusters te Smyrna, eene bede om bijstand aan alle vrienden der Evangelische Kerk uitgaan, ten behoeve der voorgenomen uitbreiding van de Evangelische school te Smyrna, welke ten jare 1853 door de zorg van dr. Fliedner gesticht is, en waar kinderen, van welke godsdienst ook, onderwezen worden. Hun die dit Christelijk doel gaarne zullen helpen bevorderen zal het voorzeker welkom zijn aangaande die school en wat daarmede, in verband staat het een en ander te vernemen.

De aanleiding tot de oprigting der school in september 1853 was deze dat de dochters van Protestanten, van het vereichte Evangelisch onderwijs verstoken, alleen de scholen der Roomsche-Katholieke barmhartige zusters bezoeken konden. Men begon met 12 kinderen, thans, nu dit getal tot 90 is aangegroeid, is het gebouw veel te klein geworden. Van die 90 is nagenoeg de helft Protestantsch, onder de overigen zijn 40 Griekinnen, 6 Roomsche-Katholieke meisjes en ééne Mahomedaanse, welke laatste echter bereids gedooft is. Bovendien is het openbaar vertrouwen in de inrigting zoozeer toegenomen, dat het verzoek gedaan is om nog tusschen de 40 en 50 Griekinnen en verscheiden Armenische en Israëlitische meisjes op te nemen, alsmede eene armenschool op te rigten. Derhalve is tot den aanbouw van een nieuw schoolhuis, van twee verdiepingen hoog, besloten, waarin eene eetzaal, verscheiden school-, woon- en slaapvertrekken enz., alsmede eene apotheek en laboratorium zullen gevonden worden. Want de zusters reiken ook geneesmiddelen voor de zieken van alle gezindheden uit en bezoeken de zieken en armen der stad, al hetwelk door de Mahomedanen en Grieken op hoogen prijs wordt gesteld en van weldadigen invloed op de verspreiding van Evangelische begrippen is. Deze en andere in den oproepingsbrief ontwikkelde uitbreidingen vereischen eene uitgave van 27,500 francs, 12,500 waarvan door de zusters zelve worden bijeengebracht, doch het overige waarvan nog gevonden moet worden. De Koning van Pruisen heeft onlangs eenen leeraar voor de nieuwe gemeente der Duitsche, Zwitsersche en Fransche Protestanten te Smyrna benoemd, die in oktober derwaarts gaan zal, en tot wiens jaargeld de Gustaaf-Adolf-Vereeniging krachtig bijdraagt, zoodat der school voortaan ook geen godsdienstig onderwijs en troost ontbreken zullen.

Een der nieuwste reizigers, licentiaat O. Strausz uit Berlijn, geeft in een brief uit Konstantinopel van 29 mei 1856 de volgende getuigenis: „Zaterdag voormiddag bragt ik te Smyrna door, waar ik de zusters vond en mij over den zegen verbaasde dien God op onze school geschonken heeft. Zij hebben 30 kostleerlingen en 60 andere scholieren van alle geloofsbelijdenissen, en hebben reeds 60 kostleerlingen moeten afwijzen, naardien de ruimte van het huis niet toereikende is. Alles is uitmuntend ingerigt en door een gezonden, krachtigen, maar zacht vrouwelijken geest ondersteund. Wat het Islamismus de kracht tot overwinning gaf was de treurige, ontzedelijke toestand der Christenen, en zoo lang de Christenen zelve in het Oosten niet anders worden is aan eene zegepraal op het Mahomedismus, dat door den onvoorzienend indruk van den firman op nieuw gefanatieerd geworden is, niet te denken. Daarom is de herleving der doode kerken in het Oosten de hoofdzaak, en derhalve zijn scholen, inzonderheid zulke als te Smyrna, gewis de beste weg voor de zending. Daar wordt het zaad van het zuivere Evangelie midden in de doode kerken gebragt, en aan Christenen en Mahomedanen de verhevenheid van een waarlijk Christelijk leven getoond. Diakonessen voor onderwijs en verpleging aan den eenen kant, en het derwaarts verhuizen van waarlijk Evangelische familien, benevens evangelisatie der waarloosde Protestanten, — dat is het wat het woord Gods in het Oosten het best den weg bereiden zal.”

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 23 September.

OVERLEDEN: J. Rijshouwer, d., 11 m. — A. Kooiman, jd., 67 j. — G. Willems, z., 14 j. — W. J. de Jong, d., 4 m. — W. Baggerman, weduwe H. van Peere, 68 j.

BEVALLEN: A. Zijnen, geb. Nieuwstraten, z. — P. Uiting, geb. Bovens, z. — S. van Ploeg, geb. Stokvis, d. — J. J. Jouvénas, geb. van den Bergh, z. — A. Kruidenier, geb. van der Sluis, d. — L. van Wingerden, geb. Engel, z. — C. Vossenaar, geb. van Unnik, z. — G. Pieterse, geb. van Kuyk, d.

230ste Staats-Loterij.

Prijzen van f 100 en daarboven.

Vijfde Klasse, 2de Lijst: N.º 1798 en 16613 ieder f 400; N.º 10417 f 200; N.º 4951, 8098, 10186, 10913, 11736, 13352, 15680, 17147, 16147 en 16138 ieder f 100.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING, in het Notarishuis te Rotterdam,

Dingsdag den 23 September:

Een Half Aandeel, zijnde de Helft van Een Vïf en Dertigste in 35/37 Aandeelen in den Wihelmina-Polder. In trekgeld f 15,000, daarboven f 200, verkocht.

Diverse Beschoeffingen, Palenrijen, Hoofden, Plankieren, Rasterwerk, Balken, Gebouw en Loodsen, alles zich bevindende op den Grond en in het Water van de voormalige Rijk-Marine-erf, in seven percelen, als:

N.º 1. De Beschoeffing en besloten Palenrij, loopende van den Muur aan de westzijde van het voormalige Marine-Etablissement. Verkocht voor f 785.

N.º 2. De Schoeffing en Plankier van het voormelde Westelijke Hoofd. Verkocht voor f 485.

N.º 3. Het Oostelijke Hoofd van de Koningshaven. Verkocht voor f 885.

N.º 4. De zoogenaamde Batterij. Verkocht voor f 1220.

N.º 5. De Beschoeffing en het Rasterwerk van de oostzijde der Batterij. Verkocht voor f 425.

N.º 6. De Oostelijke Loods. Verkocht voor f 4600.

N.º 7. De Westelijke Loods. Verkocht voor f 5270.

In de Zaal aan de Scheepmakershaven:

De Stoomboot ARMON LOUÏZ N.º 1, met Stoommachine, daarbij behorende Goederen en Inventaris, liggende aan de gewezen Marine-erf. Opgelouden voor f 14,000.

Bezijsdingen.

Nederland.

HELLEVOETSLUIS 23 september. Gisteren avond arriveerde *Therese* (st.) v. Grangemouth; — heden *de Elze* (st.) v. Hamburg; *Fallant*, Harley, v. Newcastle; *Boastitude*, Colverson, v. Poole; *Emily*, Rosser, v. Swansea; *Pelican* (st.) v. Liverpool, en *Ivanhoe* (st.) v. Leith. Vertrokken *Batavler* (st.) en *Schiedam* (st.), beiden n. Londen. De *Columbie* (st.) is bij de Kwak geankerd; de wind Z. Z. W. — Z. W. ten Z.

BRIELLE 23 sept. (Z. W. — W. Z. W.) Niets gepasseerd. MAASSLUIS 23 sept. Niets gepasseerd. — De *Three Brothers* is op de reede teruggekomen; de wind W. Z. W.

BROUWERSHAVEN 23 september. (Z. W.) Niets gepasseerd.

ZIERIKZEE 23 sept. Li. zaterdag zijn de Engelsche schoeners *Chase*, kapit. Hill, en *Margaret*, kapit. Williams, beiden met stoomkolen van Newcastle voor deze stad, uit zee komende en eene loodsboot ontmoet hebbende, door vervalsing in de tonnen op Onrust geraakt. De kottier der Zuid-Hollandsche redding-maatschappij is ter assistentie derwaarts vertrokken, heeft beide schepen bemand en de *Chase*, kapit. Hill, in vlot water en behouden ter reede van Veere gebragt. Het was echter niet mogelijk de *Margaret* vlot te krijgen, zoodat dit schip, zwaar lek zijnde, wedra gezonken is. De schokker is bij het schip gebleven, ten einde zoo veel mogelijk te redden; reeds zijn inventaris enz. geborgen.

TEXEL 23 sept. (Z. W.) Gearriveerd *Jenneke Hendrika*, R. T. Pik, van Fernambuck; *Diana* (st.) van Londen; *Cambridge*, Bell, van Sunderland, en *Harmonia*, Cloak, van Newcastle; gisteren nog *Flyel*. Donnerdag, van Archangel. — Vertrokken niets.

TEXEL 23 sept. Gearriveerd *Portex*, Raymond, van Darien; *Eather & Francis*, Crocker, van New-York; *Willelm III* (st.), Bakema, van Grangemouth, en *West-Friesland* (st.), Swart, van St. Petersburg, de laatste met gebroken roer.

Buitenlandseche Havens.

Aangekomen:

Te HAMBURG 18 sept. *Adelaide*, Rönning, v. Batavia, *Catharina*, Koops, van Termunterzyl, en *Onrust*, Bolmeijer, van Groningen; 19 dito *Twee Gebroeders*, Slankenberg, v. Zwolle. — Te BREMERHAVEN 18 september *Leontine*, Deetjen, van Batavia; 19 dito *Piff Gezusters*, de Vries, v. Amst., en *Frau Johanna*, Jacobs, v. Harlingen. — Te SWINEMUNDE 17 sept. het *Toeval*, de Vries, van Bergen; 18 dito *Willem I* (st.) v. Amst. — Te DANTZIG 17 sept. *Christina Johanna*, Stuijze, v. Malmoe, *Grietje*, Scholtens, en *Hermann Wilmsk*, Wilmsk, beiden v. Rostock, en *Holdewine Regina*, Pekelder, v. Kopenhagen. — Te PILLAU 16 sept. *Piffs*, Hedges, van Antwerpen; 17 dito *Berendina Hughes*, Bekkering, van Rendsburg; 18 *Gazina*, van Klooster, v. Bremen, *Drie Gebroeders Sickens*, Kamminga, v. Antwerpen, en *Alberdina*, Deddes, v. Hull; 19 *Jonge Walrave*, Gnodde, v. Londen. — Te MEMEL 17 sept. *Frouw Ida*, de Visser, v. Wismar. — Te ARCHANGEL 13 sept. *Veendam*, Hazewinkel, v. Duinkerken, *Gebroeders*, Loodijzen, en *Sientje Romeltingh*, Bruins, beiden v. Groningen; 14 dito *Everhardus*, de Boer, v. Weymouth. — Te CHRISTIANIA 12 sept. *Natalie*, Naess, v. Purmerend. — Te KOPENHAGEN 17 sept. *Familien Haab*, Petersen, van Amsterdam.

Vertrokken:

Van I BRAILA 4 sept. *Augusta*, Rabe, n. Falmouth. — Van ST. MALO 13 sept. *Sirène*, Follange, n. Amst. — Van HAMBURG 19 sept. *Frau Catharina*, Huismans, n. Amst. — Van DANTZIG 15 sept. *Agatha*, Riepma, n. Delfzijl; 16 dito *Elstina Jeltina*, Keun, n. Bremen, en *Rosifina*, Prins, n. Oldenburg. — Van STOCKHOLM 13 sept. *Etiena*, de Jonge, n. de Oostzee, en *Loreley*, Scholtens, n. Rusland. — Van CHRISTIANIA 12 sept. *Georg Washington*, Thygesen, en *Godthaab*, Baltersen, beiden n. Holland. — Van ELSENEUR 18 sept. *Elisabeth*, R. Bane, n. Holland.

Het schip *Argo*, kapit. B. J. Scherpier, zou den 4 sept. uit den PYRAEUS naar Salonica vertrekken.

Het schip *Harberdina*, kapit. Reinick, van Galatz n. Amsterdam, te OPORTO binnen, was den 4 sept. gereed om de reis voort te zetten. ARENSBURG (Oesel) 11 sept. De lading van het Ned. schip *Marchina Margrietha*, Hur, van Bergen naar Petersburg, op Oesel gestrand, is voor het grootste gedeelte geborgen, doch het schip zal weg zijn.

In de SOND gearriveerd: 17 september *Elisabeth*, Brouwer, en *Harlingen*, Rijk, beiden van Harlingen n. Memel; *Masha*, Postema, van Amsterdam, *Margaretha Augusta*, Jongman, van St. Davids, *Concordia*, Klein, en *Hillegonda*, Voordewind, beiden v. Newcastle, alle vier naar Petersburg; *Janina Fennechina*, Tiktak, Johannes, Steffens, en *Gazina Alida*, Botje, alle drie van Amst., *Ihm & Sohn*, Reblen, van Schiedam, *Ubbø Frederik*, van der Werff, en *Annechina & Janjo*, Prins, van Groningen, alle zes naar de Oostzee; *Pollux*, Molenaar, van Hamburg, *Bellamy*, van Driesten, van Newcastle, en *Jonge Brechtus*, Teensma, v. Amst., alle drie n. Petersburg; *Visscherij en Handel*, van der Borden, van Vlaardingen n. Parnau; *Jeltina*, Scherpier, *Groot Lankum*, de Weerd, *Antoinette*, Peters, en *Berndina*, Beckmann, alle vier van Amst., *Nicoline*, Johansen, van Rott., en *Dankbaarheid*, Valk, van Hull, alle zes naar Riga, en *Hillegonda*, Schuring, van Antwerpen naar Wismar; — 18 sept. *Gazina*, van Stata, van Sunderland naar Rödvig; *Juliana Louisa*, Sprik, en *Engelina*

